باسمه تعالی

اداره آموزش و پرورش منطقه ۸	**دبیرستان** شهید طیّبه مهرنامی		مهر مدرسه
سؤالات امتحان نوبت: اوّل	درس: فارسی ۳	پایه: دوازدهم	رشته: کلیّه رشته ها
تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱۰/۲	مدّت امتحان: ۹۰ دقیقه	تعداد صفحات: ۴	
نام و نام خانوادگی:		نام دبیر:	
نمره با عدد:	نمره با حروف :	امضاء دبیر :	

لطفاً در همین برگه پاسخ دهید

ردیف	سؤالات	بارم
	قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	**کدام معنی از واژه « سامان» در مصراع** « با جان بودن به عشق در سامان نیست » **برنمی آید؟** الف : امکان ب: درخور ج : مصلحت د: میسّر	۰/۲۵
۲	**معادل واژه های** (اشتیاق – پادزهر – فریاد) **را در متون زیر مشخّص کنید.** الف : در نفیرم مرد و زن نالیده اند ب : عاشق بادا که عشق خوش، سودایی است ج : همچو نی زهری و تریاقی که دید؟	۰/۷۵
۳	**کدام گزینه فاقد غلط املایی است ؟** الف : نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی نتوان شبح تو گفتن که تو در وهم نیایی ب : زین بی خردان سفله بستان داد دل مـردم خـردمند	۰/۲۵
۴	**شکل درست واژه های نادرست را بنویسید.** الف: عصاره تاکی به قدرت او شهد فایغ گشته ب : یک دم غریق بهر خدا شو گمان مبر ج: بر تیلسان آبی مدیترانه چشم دوخته است د : تن زجان و جان ز تن مسطور نیست	۱
۵	**با توجّه به متون زیر،کدام واژه داخل کمانک را انتخاب می کنید ؟** الف : بخروش چو شرزه شیر (ارقند – ارغند) ب : واصفان حلیه جمالش به تحیّر (منصوب – منسوب) ج : پیرمرد از داخل (کاذیه – کازیه) روی میز یک پاکت کهنه برداشت	۰/۷۵
۶	**در عبارت:** « چون برسیدم بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت » **نقش دستوری ضمیرهای پیوسته مشخّص شده را به ترتیب بنویسید.**	۰/۵
۷	**در عبارت زیر فعل مشخص شده ماضی ساده است یا ماضی استمراری ؟** دیگرروز هرگاه ماهی **بدیدی** گمان بردی همان روشنایی ست .	۰/۲۵
۸	**با توجّه به شعر زیر، درستی یا نادرستی هریک از موارد داده شده را تعیین کنید .** **خنده ات که رها می شود/ و پروازکنان در آسمان مرا می جوید/ تمامی درهای زندگی را / به رویم می گشاید** الف: کاربرد واژه « دوتلفّظی» و دو حرف ربط وابسته ساز درست ◯ نادرست ◯ ب: وجود سه ترکیب اضافی و دو مفعول درست ◯ نادرست ◯	۰/۵
۹	**نوع « وابسته وابسته » را در مثال های زیر مشخّص کنید.** الف : بردن سیصد تومان پول تا تهران برای یک محصّل خطرناک است . ب : در قلب آن کویر سرد سر در حلقوم چاه می برد.	۰/۵
	ادامه سوالات در صفحه دوم	

www-kanoon.ir

۱۰	**کاربرد معنایی فعل « نیست » را در بیت زیر مشخّص کنید.** « زاهد ظاهر پرست از حال ما آگاه نیست در حق ما هر چه گوید جای هیچ اکراه نیست »	۰/۵
۱۱	**نوع حرف » را « در کدام گزینه متفاوت است؟** الف : از این بوستان که بودی ما را چه تحفه کرامت کردی؟ ب: گفت: نزدیک است والی را سرای ، آن جا شویم ج : کان سوخته را جان شد و آواز نیامد	۰/۲۵
۱۲	**الگوی ساخت همه گزینه ها به جز ..... « نهاد + مفعول + مسند + فعل » است.** الف : عشق حقیقی دل و جان را پاک می گرداند ب : برخی عاشق را دیوانه می پندارند ج : پروانه ، همه جهان را آتش می بیند د : مردم به او دهقان فداکار می گفتند	۰/۲۵
۱۳	**با توجّه به عبارت زیر به سؤالات پاسخ دهید.** « فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمّردین بگسترد و دایهٔ ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد» **الف : حرف ربط همپایه ساز را مشخّص کنید .** **ب : کدام جزء جمله و به چه قرینه ای حذف شده است ؟**	۰/۷۵
۱۴	**در نوشتهٔ** « رم ،پایتخت ایتالیا ، شهری است قدیمی با دیوارهای قطور و باروهای دود خورده » **کدام واژه نقش تبعی « بدل » دارد ؟**	۰/۵
	قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۱۵	**درعبارت** « عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف»**کدام ترکیب « تشبیه » است؟** الف: تقصیر عبادت ب : عاکفان کعبه ج: کعبه جلال د : عاکفان جلال	۰/۲۵
۱۶	**« سر به جیب مراقبت فرو بردن» کنایه از : .....**	۰/۵
۱۷	**در بیت زیر شاعر از " اسلوب معادله " بهره گرفته است؛ دو دلیل خود را بنویسید؟** « محرم این هوش جز بیهوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست »	۰/۵
۱۸	**توضیحات ستون « الف » را به ستون « ب » ارتباط دهید . (لازم به ذکر است در ستون « ب » یک مورد اضافه است)**	۱/۲۵

الف	ب
الف: آن شب به نظاره آسمان رفته بودم . گرم و غرق تماشا در این دریای سبز معلّق، که بر آن مرغان الماس پر تک تک از غیب سر می زنند.	حسن تعلیل جناس تشبیه اسلوب معادله استعاره لف و نشر
ب: عشق چون آید بَرد هوش دل فرزانه را دزد دانا می کُشد اوّل چراغ خانه را	
ج: همه غیبی تو بدانی همه عیبی تو بپوشی همه بیشی تو بکاهی همه کمی تو فزایی	
د: آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان آتش ببینند.	
ر : تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر چهر دلبند	

۱۹	**در بیت زیر، معنای مجازی واژه « خاک » چیست؟** « بگفتا: دل ز مهرش کی کنی پاک؟ بگفت: آنگه که باشم خفته در خاک »	۰/۲۵
	ادامه سوالات در صفحه سوم	

www-kanoon.ir

۲۰	**در مورد تلمیح به کاررفته در بیت زیر به اختصار توضیح دهید.** « آتـش ابراهیـم را نبـــود زیـان هــرکه نمرودی است گو می ترس از آن»	۰/۲۵
۲۱	**مصراع دوم بیت زیر را بنویسید.** « دست از مس وجود چو مردان ره بشوی ..... »	۰/۵
۲۲	**مصراع های کدام بیت « جا به جا » نوشته شده است ؟** الف : گـرنور عشق بـــه دل و جـانت اوفتـد بالله کـز آفتاب فلـک خوبتـر شـوی ب : زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی وجــه خــدا اگــر شــودت منظر نظــر	۰/۲۵
۲۳	**کدام گزینه مناسب مصراع دوم بیت زیر است؟** **« ای مهربان تر از برگ در بوسه های باران ..... »** الف : لبخند گاهگاهت صبح ستاره باران ب : بیداری ستاره در چشم جویباران ج : فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران د : دیوار زندگی را زین گونه یادگاران	۰/۲۵
۲۴	**کدام بیت دربردارنده نام یکی از سرایندگان « غزل اجتماعی» در « عصر مشروطه » است؟** الف: پروین، شراب معرفت از جام عِلم نوش ترسم که دیر گردد و خالی کنند جام ب: پیش از آنی که زند سبزه سر از خاکش کاش دل عارف هوس سبزه و صحرا می کرد	۰/۲۵
۲۵	**پدیدآورنده کتاب « تمهیدات »..... است .**	۰/۲۵
۲۶	**نام آفرینندگان آثاری را که نویسنده آن ها نادرست ذکر شده، بنویسید.** بخارای من ایل من : محمّد بهمن بیگی ب : قصه شیرین فرهاد : نظامی ج : کویر : شریعتی د : فیه مافیه : عطار نیشابوری	۰/۵
	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۲۷	**مولانا در بیت زیر، چه کسانی را سزاوار همراهی « عارف» دانسته است؟** « نی حریف هرکه از یاری برید پرده هایش پرده های ما درید»	۰/۵
۲۸	**با توجّه به بیت :** « با شیر سپهر بسته پیمان // با اختر سعد کرده پیوند» **منظور از « اختر سعد» ..... است.**	۰/۲۵
۲۹	**بیت :** « هرکسی کاو دور ماند از اصل خویش// بازجوید روزگار وصل خویش» **با کدام گزینه ارتباط معنایی ندارد ؟** الف: انّا لله و انّا الیه راجعون ب : کُلٌّ شَیء یَرجِعُ اِلَی أصلِهِ پ : ما عَبدناکَ حَقَّ عِبادَتِک	۰/۲۵
۳۰	**هریک ازابیات زیر، بر چه مفهومی تأکید دارند؟** الف :خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد // ویران کنش آن خانه که بیت الحَزن است ب : گفت : آگه نیستی کز سر درافتادت کلاه ؟ // گفت: در سر عقل می باید، بی کلاهی عار نیست!	۱
۳۱	**منظور« دکتر شریعتی» از عبارت مشخّص شده چیست ؟** « آن اوایل سال های کودکی هنوز پیوند ما با زادگاه روستایی مان برقرار بود و برخلاف حال، **پامان به ده باز بود** .	۰/۵
	ادامه سوالات در صفحه چهارم	

www-kanoon-ir

۳۲	**هر یک از عبارت های زیر یادآور کدام مَثَل است ؟** الف : از بیم عقرب جرّاره ی دموکراسی قرن بیستم ناچار شده بود به مار غاشیه حکومت سرهنگ ها پناه ببرد . ب : شاهین تیزبال افق ها بودم. زنبور طُفیلی شدم و به کنجی پناه بردم.	۰/۵
۳۳	**عبارت** « پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد » **به کدام صفت خداوند اشاره دارد؟**	۰/۵
۳۴	**شاعردر بیت** « در دفتر زمانه فتد نامش از قلم // هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت» **ادامهٔ حیات ملّت ها را در گروِ چه موضوعی می داند؟**	۰/۲۵
۳۵	**با توجّه به متن زیر، چرا عین القضّات همدانی، عشق ورزی را در عرفان واجب دانسته است؟** «ای عزیز، به خدا رسیدن فرض است و لابد هرچه به واسطهٔ آن به خدا رسند، فرض باشد به نزدیک طالبان. عشق، بنده را به خدا برساند؛ پس عشق از بهر این معنی، فرضِ راه آمد».	۰/۲۵
۳۶	**معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.** الف : هر نفسی که فرو می رود ممّدحیات است. ب : در عشق قدم نهادن کسی را مسلّم شود که با خود نباشد. ج : گفت: کار شرع، کاردرهم و دینار نیست د : بنشین به یکی کبود اورند ذ : یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد. ر : بگرای چو اژدهای گرزه ز : با آن که جیب و جام من از مال و می تهی ست مارا فراغتی است که جمشید جم نداشت	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۱
	مانا باشید – گروه ادبیات	۲۰

www-kanoon-ir

مهر و امضای مدیر

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقهٔ هشت تهران

راهنمای تصحیح درس : فارسی ۳ — نام واحد آموزشی : متوسطهٔ دخترانهٔ شهید مهرنامی (دورهٔ دوم)
نوبت امتحانی : دی☐ ـ خرداد☐ — سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۲ — دبیران : خانم ها برنجی و گرمابی
رشته / رشته های : انسانی ☐ * تجربی☐ *ریاضی☐ — پایه : دهم ☐ * یازدهم ☐ * دوازدهم ☑

ساعت امتحان: ۸ / ۳۰
تاریخ امتحان: ۴۰۲/ ۱۰ /۲
تعداد راهنمای تصحیح: ۲

	قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	ج : مصلحت	۰/۲۵
۲	الف : فریاد : نفیرم ب :اشتیاق : سودایی ج : پادزهر: تریاقی	۰/۷۵
۳	ب : زین بی خردان سفله بستان // داد دل مـردم خـردمند	۰/۲۵
٤	الف: فایق ب : بحر ج: طیلسان ج : مستور	۱
٥	الف : ارغند ب : منسوب ج : کازیه	۰/۷۵
٦	مفعول – مضاف الیه	۰/۵
۷	ماضی استمراری	۰/۲۵
۸	الف: نادرست ب: درست	۰/۵
۹	الف : ممیز ب : صفت مضاف الیه	۰/۵
۱۰	مصراع اول اسنادی – مصراع دوم: غیر اسنادی در معنی وجود ندارد	۰/۵
۱۱	الف : از این بوستان که بودی ما را چه تحفه کرامت کردی؟	۰/۲۵
۱۲	د : مردم به او دهقان فداکار می گفتند	۰/۲۵
۱۳	الف : « و » ب : است / به قرینه معنوی	۰/۷۵
۱٤	پایتخت ایتالیا	۰/۵
	قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۱٥	ج: کعبه جلال	۰/۲۵
۱٦	مشغول تفکر عارفانه بودن	۰/۵
۱۷	زیرا مصراع دوم ، مصداقی برای مصراع اول آن است // هر یک از دو مصراع، استقلال معنایی و نحوی دارند	۰/۵
۱۸	الف: استعاره ب: اسلوب معادله ج: جناس د: تشبیه ر : حسن تعلیل	۱/۲۵
۱۹	قبر	۰/۲۵
۲۰	در آتش افکندن حضرت ابرهیم به دستور نمرود وسرد شدن آتش بر حضرت ابراهیم	۰/۲۵
۲۱	تاکیمیای عشق بیابی و زر شوی	۰/۵
۲۲	ب : زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی // وجـه خـدا اگـر شـودت منظر نظـر	۰/۲۵
۲۳	ب : بیداری ستاره در چشم جویباران	۰/۲۵
۲٤	ب: پیش از آنی که زند سبزه سر از خاکش // کاش دل عارف هوس سبزه و صحرا می کرد	۰/۲۵
۲٥	عین القضات همدانی	۰/۲۵
۲٦	ب : قصه شیرین فرهاد :احمد عربلو د : فیه مافیه : مولانا	۰/۵
	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۲۷	هجران کشیده ها یا کسانی که از معشوق دور مانده اند	۰/۵
۲۸	ستاره مشتری	۰/۲۵
۲۹	پ : ما عَبدناکَ حَقَّ عِبادَتِک	۰/۲۵

www.kanoon.ir

۳۰	الف : بیگانه ستیزی، عدم وابستگی به بیگانگان ب : عقل و خرد مهم تر از حفظ ظاهر و رعایت آن است	۱
۳۱	هنوز به ده رفت وآمد داشتیم	۰/۲۵
۳۲	الف : از چاله به چاه افتادن ب : از عرش به فرش آمدن	۰/۵
۳۳	پوشانندهٔ گناه و خطا (ستّارالعیوب)	۰/۵
۳۴	داشتن مردم صاحب قلم	۰/۲۵
۳۵	زیرا عشق را واسطه رسیدن به خدا میداند	۰/۲۵
۳۶	الف : هر نفسی که می کشیم یاری دهنده زندگی است.	۰/۵
	ب : کسی می تواند در راه عشق قدم بگذارد که به تعلّقات ظاهری بی توجّه باشد	۰/۵
	ج : گفت: کار شرع با رشوه خواری سازگار نیست/ کاری که در شرع حرام است با دادن رشوه حلال نمی شود	۰/۵
	د : بر تخت حکمرانی بنشین / قدرت را به دست بگیر	۰/۵
	ذ : روزگاری همه مردم یا کشورها به روم توجه داشتندو از آن حساب می بردند (از قدرتش میترسیدند	۰/۵
	ر : مانند اژدهای سمی یا خطرناک حمله کن	۰/۵
	ز : با وجود این که تمام هستی من از ثروت و خوشی های دنیا خالی است ، آسایش و آرامشی دارم که جمشیدچنین آسایشی نداشت	۱
	همکاران گرامی ! خدا قوّت لطفا به موارد درست مشابه، نمره اختصاص دهید.	۲۰